

Brandýs nad Orlicí

Kraj: Pardubický

Správní obvod: Ústí nad Orlicí

Nadmořská výška: 305 m n. m.

Počet obyvatel: 1 278

Adresa URL: www.mesto-brandys.cz

Okres: Ústí nad Orlicí

GPS souřadnice: 50.001942N, 16.285284E

První pís. zmínka: 1227 (797 let)

PSČ: 561 12

Historie obce Brandýs nad Orlicí

První písemná zmínka o nejstarší části Brandýsa nazývané Loukoť se dochovala z roku 1227. Koncem 13. století dal Jindřich z Brandýsa, který pocházel ze saského Brandisa, postavit poměrně velký a pevný hrad, jehož zbytky dodnes stojí nad městem. Počátkem 14. století jej obýval loupeživý rytíř Oldřich. Poté se v držení hradu a panství vystřídala řada panských rodů, k nimž patřili páni z Boskovic, krátce Šternberkové a Kostkové z Postupic. Za vlády Kostků z Postupic se Brandýs stal ve druhé polovině 15. století významným střediskem Jednoty bratrské. Její zakladatel bratr Řehoř tady zemřel v roce 1474. Bratři zde měli proslulou školu v tzv. bratrském domě, výstavné budově v místech dnešního zámku. Roku 1503 se stal Brandýs městem s právem mít svůj znak. Hrad byl již opuštěn, za Pernštejnů roku 1507 dokonce pobořen. Nedlouho předtím došlo k výstavbě jakéhosi zámku v místech, kde dnes stojí dům čp. 20. Pamětní deska připomíná, že právě tady se narodil roku 1564 slavný Karel starší ze Žerotína, který v době pobělohorské, po roce 1620, poskytl ochranu a azyl řadě bratrských kněží. Byl mezi nimi také Jan Ámos Komenský v letech 1622 až 1625. Napsal tady několik spisů, zejména slavný Labyrint světa a ráj srdce. V Knize svatebních smluv je záznam o jeho sňatku s Dorotou Cyrillovou. Jejich potomci žijí dodnes. Po vybudování železnice se stal Brandýs ve 2. polovině 19. století vyhledávaným letoviskem, kam zajižděli hosté často z daleka. Byly mezi nimi významné osobnosti jako profesor T. Masaryk, spisovatel Julius Zeyer, K. V. Rais, později Alois Jirásek a další. Na přelomu 19. a 20. století byl Brandýs místem pobytu krále houslí Františka Ondříčka a jeho hostů, členů Českého kvarteta, malířů atd. Všichni obdivovali malebné roubené chalupy, kde se stále tkalcovalo, památky po Žerotínech, např. pomníček připomínající hrobku Žerotínů, ale i krásnou přírodu. V roce 1898 zahájil provoz Vodoléčebný, dnes Rehabilitační ústav.

